

Warszawa, dnia 2 listopada 2017 r.

Minister - członek Rady Ministrów
Koordinator Służb Specjalnych

UWAGA DO PROJEKTU USTAWY
O JAWNOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO

W związku z trwającymi konsultacjami publicznymi projektu ustawy o *jawności życia publicznego* (nr z wykazu prac legislacyjnych RM: UD314), uprzejmie zwracam uwagę na niżej opisaną kwestię.

W orzecznictwie sądów administracyjnych wykształcił się ugruntowany już pogląd, wedle którego osoby posiadające ograniczoną zdolność do czynności prawnych nie mogą samodzielnie realizować swoich praw wyrażonych w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej* (Dz. U. z 2016 r., poz. 1764, t.j.), w szczególności korzystać z trybu udostępnienia informacji publicznej na wniosek (vide np. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 21 marca 2017 r., sygn. akt I OSK 2500/16, postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt I OSK 672/17, postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 27 kwietnia 2017 r., sygn. akt I OSK 123/17).

Prawo dostępu do informacji publicznej jest prawem człowieka gwarantowanym w art. 10 ust. 1 ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r., nr 61, poz. 284)¹. Jakże takie, przysługuje ono każdemu. Ograniczenia (w tym warunki formalne, warunki) w korzystaniu z tego prawa mogą być wprowadzane jedynie wyjątkowo, w przypadkach wymienionych w EKPC, i wyłącznie w drodze ustawy (art. 10 ust. 2 EKPC).

Stosowanie wykładni zaprezentowanej wyżej prowadzi do faktycznego zaistnienia szerokiego, podmiotowego ograniczenia prawa do informacji², które jest pozaustawowe, nieproporcjonalne i nie spełnia jakiegokolwiek z przesłanek egzystencjalnych, o których mowa w art. 10 ust. 2 EKPC.

¹ przywoływanej dalej także jako „EKPC”.

² dotyka ono co najmniej 2 mln osób mieszkających w Polsce (dzieci w wieku 13-18 l.), GUS 2016

Ze względu na praktykę działania sądów administracyjnych należy przyjąć za pewne, że po uchwaleniu projektu ustawy o *jawności życia publicznego*, ta negatywna linia orzecnicza zostanie transponowana także do nowych przepisów.

Mając na uwadze powyższe, korzystnym i celowym z punktu widzenia ochrony praw człowieka przez Rzeczpospolitą Polską oraz zapewnienia optymalnej przejrzystości życia publicznego wydaje się być uwzględnienie w projektowanej ustawie regulacji, która zniweczy możliwość stosowania wyżej opisanej, utworzonej przez judykaturę, prowadzącej do naruszenia zakazu dyskryminacji (art. 14 EKPC) wykładni norm zawartych w obecnie obowiązującej ustawie z dnia 6 września 2001 r. o *dostępie do informacji publicznej*.

Na koniec należy zauważyć, że krytykę tego stanowiska sądownictwa administracyjnego poczyniono też w literaturze i tam również wskazano na zasadność rozważenia podjęcia interwencji ustawodawczej (vide Bernaczyk M., *Demokratyczna partycypacja dziecka według klauzuli „rozwoju zdolności” na przykładzie prawa do informacji publicznej*, Paweł Kuczma (red.), *Aktualne wyzwania demokracji partycypacyjnej w Polsce i na świecie*, Polkowice 2017).

/-/ Tymon Radzik
(drogą elektroniczną)